

Desenvolupament sostenible, ¿a Ameríndia?

En les regions andines existeix un abisme entre funcionaris del desenvolupament i els pobles autòctons i mestissos. Proliferen paràmetres neocolonials; l'economia i els mitjans de comunicació inciten a consumir tot. Encara que es parla de desenvolupament i ecologia, la prioritat és donada a mercaderies i a elits acumuladores de poder. Els plans oficials afegeixen [...]

31 juliol, 2020 - ÒSCAR MARTÍ

En les regions andines existeix un abisme entre funcionaris del desenvolupament i els pobles autòctons i mestissos. Proliferen paràmetres neocolonials; l'economia i els mitjans de comunicació inciten a consumir tot. Encara que es parla de desenvolupament i ecologia, la

prioritat és donada a mercaderies i a elits acumuladores de poder. Els plans oficials afegeixen elements ètnics, mediambientals, de gènere, de pluralisme cultural. Això neix des de dalt.

Amb habilitat tecno-científica, comportament simbiòtic, la població ameríndia va duent a terme la regeneració de la vida (1). A les energies de l'univers se sumen col·laboracions humanes i invocacions espirituals. En el segle 16, el *Popol Vuh* del poble maia és categòric: "Cor del Cel, Cor de la Terra: ... que comenci el dia i que arribi l'aurora... que els pobles tinguin pau i siguin feliços" (2). Més al sud, Luis Jerónimo de Oré i Rojas, en el seu Símbol Catholico Indiano, recull la fórmula quítxua (3): *Allpapachapas kayniykikunawan huntam rikurin* (=la terra es veu plena de les manifestacions de La teva presència).

Aquests i altres deus poden reorientar el progrés contemporani? El comportament bioespiritual és constatable en diverses regions del continent; és amb el desafiament de conrear xarxes que condueixin a alliberaments des de baix i des d'endins.

L'economia cultural, que avui sol veure's de manera profana, durant segles ha format part de l'espiritualitat dels pobles. Ells han reconegut energies sagrades en el medi ambient, en si mateixos, en la primordial relacionalitat. Des dels orígens de la humanitat fins al dia d'avui el relacional és fundant. Per exemple, en comunitats altiplanes actualment "la dona prenent el braser amb encens, ora així: *Pachamama*, et donem gràcies per aquests productes que ens has donat, i demanem que ens continuïs beneint perquè els teus fills i filles no passem fam" (4).

En el planeta els abundants recursos són distribuïts i apropiats sense equitat. Fins i tot en espais amerindis creixen actituds de vendre recursos naturals, imitar i subordinar-se als qui més progressen, comercialitzar la saviesa espiritual, menysprear ciències i tecnologies pròpies que coexisteixen amb les diferents.

En aquestes situacions és necessari apostar per un genuí desenvolupament biocèntric, simbiòtic, intercultural. El comprendre i gaudir la vida amb sàvies restriccions és un regal brindat per poblacions ameríndies (i tantes més en el planeta). Elles són com a eficients

formigues a la Casa Comuna; aquí som fràgils hostes i no superbs amos.

NOTES:

1. Veure Frederique Apffel-Marglin, *The spirit of regeneration, Andean culture confronting Western notions of development*, London: Zed Books, 1999.
2. *Popol Vuh, Las antiguas historias del Quiché*, Bogotá: FCE, 1952, 109.
3. Luis Jerónimo de Ore, *Symbolo Catholico Indiano* (Lima, 1598); en: G. Taylor, *El Sol, la Luna y las Estrellas no son Dios*, Lima: PUC, 2003, 146-147.
4. Vicenta Mamani, *Ritos espirituales y prácticas comunitarias del aymara*, La Paz: Creart, 2002, 158.